

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

18.03.2024. – 22.03.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 25.03.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 18.03.2024. – 22.03.2024.**

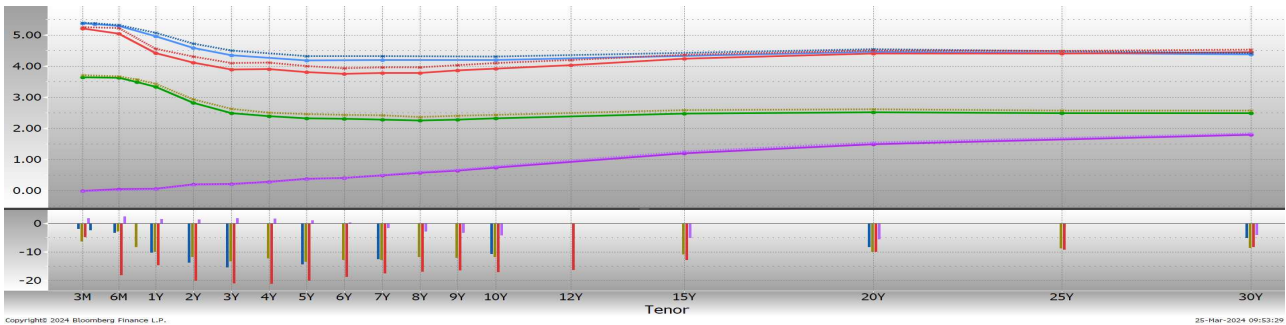
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	15.3.24	-	22.3.24		15.3.24	-	22.3.24		15.3.24	-	22.3.24		15.3.24	-	22.3.24	
2 године	2,95	-	2,83	↘	4,73	-	4,59	↘	4,33	-	4,12	↘	0,19	-	0,20	↗
5 година	2,47	-	2,33	↘	4,33	-	4,18	↘	4,02	-	3,82	↘	0,38	-	0,39	↗
10 година	2,44	-	2,32	↘	4,31	-	4,20	↘	4,10	-	3,93	↘	0,79	-	0,74	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси		
	15.3.24	-	22.3.24
3 мјесеца	3,743	-	3,672 ↘
6 мјесеци	3,666	-	3,638 ↘
1 година	3,461	-	3,360 ↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 22.03.2024. године (пуне линије) и 15.03.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обавезница еврозоне су прошле недјеље поново кориговани дуж цијеле криве, али овог пута на ниже. Приноси њемачких обавезница су смањени између 11 и 14 базних поена, а приноси италијанских обавезница између 5 и 7 базних поена. Највеће промјене у приносима обавезница уследили су у четвртак и петак. **Протеклог четвртка СНБ (Швајцарска народна банка) је неочекивано донијела одлуку да смањи референтну каматну стопу за 25 базних поена и тако постане прва већа централна банка која је почела да ублажава монетарну политику.**

Званичници ЕЦБ, већином, још увијек указују на јун као највјероватнији датум првог смањење каматних стопа ове институције. Потпредседник ЕЦБ Де Гуиндос је изјавио да ЕЦБ треба да сачека до јуна за више информација, укључујући еволуцију плата, прије доношења одлуке о каматним стопама. Председница Лагард је изјавила да се ЕЦБ не може да обавезе на додатно смањење трошкова кредитирања након вјероватног првог смањења каматних стопа у јуну, као и да ће бити зависна од објављених података и настави са принципом “састанак по састанак”, те да се неће унапријед обавезивати за пут смањења каматних стопа. Члан УВ ЕЦБ Холцман је изјавио да би финансијска тржишта требала да у обзир узме и ризик могућности да ЕЦБ не смањи каматне стопе, односно да се, у сваком случају, смањење неће десити аутоматски. Додао је

како постоји низ ризика који се тренутно не могу да истраже, дјелимично јер неки од података још нису доступни.

Табела 4: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (финал.) ФЕБ	2,6%	2,6%	2,8%
2.	Стопа темелне инфлације – ЕЗ (финал.) ФЕБ	3,1%	3,1%	3,3%
3.	Трошкови рада – ЕЗ (Г/Г) IV квартал	-	3,4%	5,2%
4.	Трговински биланс - ЕЗ (у милијардама EUR) ЈАН	-	28,1	14,3
5.	Оутпут грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г) ЈАН	-	0,8%	2,8%
6.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.) МАР	47,0	45,7	46,5
7.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.) МАР	50,5	51,1	50,2
8.	PMI композитни индекс – ЕЗ (прелим.) МАР	49,7	49,9	49,2
9.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR) ЈАН	-	39,4	31,9
10.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (прелим.) МАР	-15,0	-14,9	-15,5
11.	ZEW индекс тренутног повј. инвеститора – Њемачка МАР	-82,0	-80,5	-81,7
12.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка МАР	20,5	31,7	19,9
13.	Ифо индекс очекиваног пословног повјерења – Њемачка МАР	84,7	87,5	84,4
14.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г) ФЕБ	-3,8%	-4,1%	-4,4%
15.	Индустријска производња – Италија (Г/Г) ЈАН	-	-3,4%	-1,5%
16.	Малопродаја – Француска (Г/Г) ФЕБ	-	-1,4%	-2,0%
17.	Стопа незапослености – Низоземска ФЕБ	3,7%	3,7%	3,6%

САД

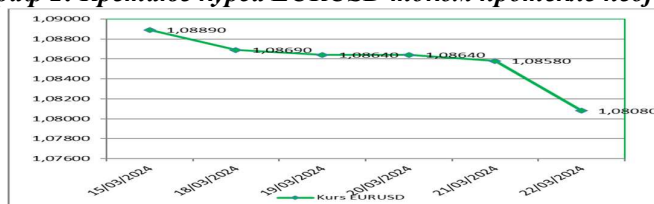
FOMC је на сједници одржаној средином протекле недјеље, у складу са очекивањима, донио одлуку да референтну каматну стопу остави непромијењеном пети узастопни састанак. Циљани распон је задржан на 5,25–5,50%. У објављеним економским изгледима, Фед је задржао очекивања за три смањења каматних стопа по 25 базних поена до краја године, док чека потврду у погледу смањења инфлаторних притисака. Крајем прошле године очекивана су четири смањења у 2024. години. Предсједник Фед-а Џером Паувел је изјавио да ће вјероватно бити прикладно започети са смањењем каматних стопа ове године, додајући да би FOMC могао да почне успоравати смањење квантитативних олакшица “релативно скоро”. Истакао је да је инфлација значајно смањена, али је и даље превисока. Изјавио је и да би изненадни пораст незапослености могао да потакне Фед да смањи каматне стопе, те нагласио важност укључивања директних повратних информација од појединаца и предузећа у креирање монетарне политике, поред традиционалних макро економских података.

Тржишни учесници очекују да би у јуну Фед могао да почне са смањењем каматних стопа. Према прогнозама аналитичара слједећи циклус смањења каматних стопа неће бити агресиван попут претходних циклуса, те би стога каматне стопе требале да остану структурно више у годинама које долазе. У новим кварталним пројекцијама које су објавили, креатори монетарне политике Фед-а предвиђају да ће се снажнији раст и инфлација изнад циљаног нивоа од 2% задржати и у наредној години. Економисти Goldman Sachs Group Inc. промијенили су прогнозе кретања монетарне политике Фед-а, те сада очекују смањење референтне каматне стопе за 75 базних поена ове године умјесто раније прогнозираних 100 базних поена.

Табела 5: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс ФЕБ	-0,1%	0,1%	-0,4%
2.	Продаја постојећих кућа (М/М) ФЕБ	-1,3%	9,5%	3,1%
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите 15. мар	-	-1,6%	7,1%
4.	PMI индекс прерађивачког сектора II MAP	51,8	52,5	52,2
5.	PMI индекс услужног сектора II MAP	52,0	51,7	52,3
6.	Композитни индекс II MAP	52,2	52,2	52,5
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 16. мар	213.000	210.000	212.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ 9. мар	1.820.000	1.807.000	1.803.000
9.	Индекс започетих кућа (М/М) ФЕБ	8,2%	10,7%	-12,3%
10.	Индекс грађевинских дозвола (М/М) ФЕБ	0,5%	1,9%	-0,3%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0889 на ниво од 1,0808.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Фокус тржишта Велике Британије је током протекле недјеље био усмјерен на објављивање података о стопи инфлације, која је забиљежила најнижи ниво од септембра 2021. године, као и на састанак БоЕ одржан у четвртак. Креатори монетарне политике БоЕ су на састанку одлучили да задрже постојећу монетарну политику и непромијењену референтну каматну стопу од 5,25%, пети пут заредом, наводећи да су “охрабрујући знакови” смањења инфлације. Ова одлука се рефлектовала и на пад приноса обавезница Велике Британије који су забиљежили смањење дуж цијеле криве. Чланови Одбора су изгласали одлуку са 8:1, при чему су Кетрине Мен и Џонатан Хаскел одустали од претходног става за повећање каматних стопа, док је са друге стране Свати Дхингра наставила да гласа за смањење каматних стопа за 25 базних поена.

БоЕ је у саопштењу навела да ће и након смањења каматних стопа монетарна политика остати рестриктивна. БоЕ очекује да ће се индекс потрошачких цијена вратити на циљани ниво у II кварталу, будући да се горња граница цијена енергије за домаћинства поново смањује у априлу. Саопштено је и да ће наставити пратити назнаке упорних инфлаторних притисака и отпорности економије у цјелини, укључујући услове на тржишту рада, раст плата и инфлацију услуга. Гувернер БоЕ Бејли је додао да су последњих недјеља уочили додатне охрабрујуће знакове да се инфлација смањује. Бејли сматра да још није сигурно да ли ће се стопа инфлације вратити на циљани ниво од 2% и одржати се на том нивоу прије разматрања смањења референтне каматне стопе, али је признао позитивне помаке у том правцу. У одвојеној изјави, гувернер БоЕ Бејли је изразио оптимизам у погледу економије Велике Британије, наводећи могућност смањења каматних стопа. Додао је да су два члана Одбора одустала од повећања каматних стопа, због смањене инфлације, што сигнализује на позитивно кретање. Бејли је нагласио флексибилан приступ будућим прилагођавањима каматних стопа, наводећи да је одсуство упорних инфлаторних притисака кључни фактор у доношењу одлука.

Табела 6: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	ФЕБ	3,5%	3,4%	4,0%
2.	Индекс малопродајних цијена (Г/Г)	ФЕБ	4,4%	4,5%	4,9%
3.	PMI индекс прерађивачког сектора П	МАР	47,8	49,9	47,5
4.	PMI индекс услужног сектора П	МАР	53,8	53,4	53,8
5.	Композитни PMI индекс П	МАР	53,1	52,9	53,0
6.	Индекс повјерења потрошача	МАР	-19	-21	-21
7.	Малопродаја (Г/Г)	ФЕБ	-0,8%	-0,4%	0,5%

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,8549 на ниво од 0,8577. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио пад са нивоа од 1,2736 на ниво од 1,2601.

ЈАПАН

Почетком протекле недјеље је завршен дводневни састанак MPC БоЈ, на којем је донесена дугоочекивана одлука БоЈ да први пут након 17 година повећава каматне стопе и да након 8 година оконча политику негативних каматних стопа и других остатака своје неконвенционалне политике. БоЈ је окончала најагресивнији програм монетарних стимуланса у модерној историји, укинувши последњу негативну каматну стопу на свијету, чинећи историјски помак од покушаја да економски раст повеже са деценијским масивним монетарним стимулансима. БоЈ је поставила нови распон референтне каматне стопе између 0,0% и 0,1%. Чланови Одбора су изгласали дуго очекивану одлуку са 7:2. БоЈ је укинула и програм контроле криве приноса, истовремено обећавајући да ће наставити да купује дугорочне државне обавезнице са углавном истим износом као и у ранијем периоду. Окончала је и куповину фондова којима се тргује на берзи. БоЈ је саопштила да ће плаћати камату од 0,1% на прекомјерне резерве од 21. марта. Индикација банке да ће финансијски услови остати прилагодљиви сугерише да потез БоЈ није почетак агресивног циклуса поштравања каквог смо видјели у САД и Европи последњих година. Чинило се да је тај став разочарао тржишне учеснике који очекују агресивније каматне стопе. Непосредан одговор тржишта је показао да инвеститори траже конкретније назнаке да ће каматне стопе наставити да расту са повратком Јапана на “конвенционални став” монетарне политике.

Гувернер Уеда је на конференцији за новинаре изјавио да су се вратили нормалној монетарној политици која је усмјерена на краткорочне каматне стопе, као што је ситуација код других централних банака. Према његовом мишљењу одабрат ће се одговарајући ниво краткорочних каматних стопа у складу са економским и цјеновним очекивањима. Такође је нагласио да ће поставке монетарне политике остати прилагодљиве јер још увијек има простора да се у потпуности постигне циљани ниво инфлације од 2%. Према досадашњим реакцијама, званичници Владе и лидери пословне индустрије су добро прихватили одлуку БоЈ. Премијер Кишида је подржао одржавање повољног монетарног окружења, сматрајући га одговарајућим. Кишида је додао да није учествовао у разговорима о валутним питањима са гувернером Уедом, те је нагласио блиску сарадњу између Владе и БоЈ.

Гувернер БоЈ Уеда је у петак најавио план постепеног смањења куповине обавезница, допуштајући тржишним силама да одређују дугорочне каматне стопе, сигнализујући помак ка нормализацији ултрастимулативне монетарне политике. Иако је БоЈ одустала од контроле криве приноса обавезница, обавезала се да ће за сада одржати мјесечну куповину обавезница на око 6 милијарди ЈРЈ. Министар финансија Сузуки је поново упозорио на оштру депрецијацију ЈРЈ, али се уздржао од коментара о потенцијалној интервенцији на тржишту валута.

Табела 7: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	ЈАН	-10,5%	-10,9%	-0,7%
2.	Индустријска производња (Г/Г) Ф	ЈАН	-	-1,5%	-1,1%
3.	Трговински биланс (у милијардама ЈПЈ)	ФЕБ	-785,0	-379,4	-1.760,3
4.	Извоз (Г/Г)	ФЕБ	5,1%	7,8%	11,9%
5.	Увоз (Г/Г)	ФЕБ	0,5%	0,5%	-9,8%
6.	РМІ индекс прерађивачког сектора П	МАР	-	48,2	47,2
7.	РМІ индекс услужног сектора П	МАР	-	54,9	52,9
8.	Композитни РМІ индекс П	МАР	-	52,3	50,6
9.	Стопа инфлације (Г/Г)	ФЕБ	2,9%	2,8%	2,2%

ЈПЈ је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 162,31 на ниво од 163,67. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 149,04 на ниво од 151,41.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

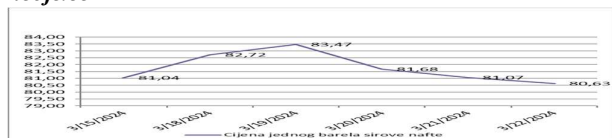
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 81,04 USD (74,42 EUR).

Почетком недјеље цијена нафте је забиљежила раст на највише нивое од октобра прошле године, док је у другој половини недјеље коригована наниже. Раст цијене почетком недјеље је био подстакнут појачаним нападима Украјине на руску енергетску инфраструктуру. Ирак је саопштио да планира смањити извоз сирове нафте како би надокнадио прекорачење своје квоте ОПЕКС+. Наставак раста цијене овог енергента био је ограничен могућношћу повећања извоза нафте из Русије. Објављено је да Индија значајно повећава куповину америчке сирове нафте јер се руски енергетски токови смањују због санкција. У сриједу је цијена нафте забиљежила смањење, упркос подацима из ЕИА који показују да су залихе сирове нафте у САД забиљежиле неочекивани пад како су рафинеријске операције наставиле расти. Залихе сирове нафте су се смањиле за 2 милиона барела на укупно 445 милиона барела у недјељи која се завршила 15. марта, што је у супротности са прогнозама аналитичара који су очекивали благи пораст. Под утицајем вијести и очекивања везаних за могући прекид напада Израела на Газу, цијена нафте је забиљежила смањење. Споразум би могао да помогне у ублажавању забринутости око ситуације у Гази која се шири регијом, те олакшати пролазак нафтних танкера кроз Црвено море. Међутим, Русија и Кина су ставиле вето на резолуцију САД којом се позива на хитан прекид ватре у рату. У међувремену су јеменски Хути саопштили да кинески и руски бродови могу да плове кроз Црвено море и Аденски заљев без напада. С друге стране, поједини извјештаји сугеришу да ће све индијске рафинерије престати увозити руску нафту која се превози танкерима Совцомфлот због америчких санкција, што ће вјероватно утицати на то да се купци из Индије окрену према алтернативним тржиштима.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 80,63 USD (74,60 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 0,51%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одржање одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унцe злата је износила 2.155,90 USD (1.979,89 EUR).

У првој половини недјеље цијена овог племенитог метала се кретала у уском распону, док су крајем недјеље забиљежена волатилнија кретања. Почетком недјеље цијена злата је благо повећана, док су тржишни учесници били у ишчекивању одлука са сједнице FOMC-а. У уторак је цијена овог племенитог метала смањена након што је БоЈ изгласала укидање политике негативних каматних стопа. Након састанка FOMC-а, на којем су задржане прогнозе везане за три смањења каматних стопа до краја године, цијена злата је у току трговања у сриједу забиљежила нове рекордно високе нивое (изнад 2.200 USD по унци), али је тај иницијални раст успорен до краја трговања. Према мишљењу економских аналитичара цијена злата и даље има простора за раст, након што су почетком овог мјесеца забиљежене рекордно високе вриједности овог племенитог метала, јер неколико централних банака наставља да купује полуге у рекордним количинама. У четвртак је цијена злата забиљежила рекордно висок ниво, док је током трговања у петак коригована наниже. Према подацима Федералне царинске управе Швајцарске испоруке злата из те земље су у фебруару смањене на 157,6 тона са јануарских 207 тона јер је продаја у Кини и Хонг Конгу смањена. Укупан извоз злата из Швајцарске је у фебруару забиљежио смањење од 24%, док је увоз повећан за 11% у истом периоду. С друге стране, увоз злата у Кину је од почетка године забиљежио раст услед раста потражње током празника. Увоз немонетарног злата (који није у саставу девизних резерви) у земљу је порастао на 372,2 тоне у прва два мјесеца године. То је за 53% више у односу на исти период годину дана раније и највише за ту двомјесечну празничну сезону откако је Блумберг почео са прикупљањем података 2017. године.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унцe злата је износила 2.165,44 USD (2.003,55 EUR). Цијена злата је у протеклој недјељи забиљежила раст од 0,44% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

